

ОЗНАКИ КОРИСНОСТІ ОБЛІКОВО–АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В СИСТЕМІ КОНТРОЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Т.Ю. Мельник

Житомирський державний технологічний університет, malecha.2006@mail.ru

Основним виробником і постачальником інформації, необхідної для здійснення контролювання за фінансовими результатами підприємства є система обліково–аналітичного забезпечення, яка, відповідно, складається з двох взаємопов'язаних та взаємодоповнюючих підсистем – облікової та аналітичної.

Необхідність моделювання обліково–аналітичного забезпечення системи контролювання випливає із потреб суб'єктів контролювання у інформації (системі показників), яка надасть їм можливість виявити закономірності і тенденції розвитку фінансових результатів, встановити та оцінити основні фактори, що позитивно чи негативно впливають на їх стан.

Будь–яка інформація повинна відповідати вимогам, які дозволяють реалізовуватись її сутності та меті. Точне визначення вимог обліково–аналітичної інформації в системі контролювання фінансових результатів є основною передумовою для забезпечення контрольної інформації необхідними якостями для прийняття ефективних управлінських рішень.

В економічній літературі є різні погляди вчених щодо сутності та переліку вимог, які висуваються до обліково–аналітичної інформації. Так, проф. М.І. Бондар, зазначає, що з метою ефективності прийняття управлінських рішень слід визначити основні вимоги до обліково–аналітичної інформації, а саме: репрезентативність, змістовність, повнота, доступність, своєчасність, стійкість, точність, достовірність, цінність [1, с. 15].

О.М. Брадул пише, що параметрами управління, які визначають рівень корисності обліково–аналітичної інформації відповідно до потреб менеджерів корпорацій є: адресність, оперативність, достовірність, аналітичність, гнучкість та ініціативність, достатня економічність [2, с. 30–31].

Вчені Ф.Ф. Бутинець та Т.А. Бутинець зазначають, що змістовні характеристики надання інформації для здійснення контролю визначаються її предметною спрямованістю і включають наступні параметри: необхідність, достатність, істинність, аналітичність [3, с. 7–8].

Н.Г. Виговська пише, що інформація в системі контролю повинна відповідати наступним вимогам: цілеспрямованість, своєчасність, достатність, достовірність і об'єктивність [4, с. 337–339].

На нашу думку, окрім зазначених вимог, будь–яка інформація, яка формується з метою задоволення інформаційних потреб різних користувачів повинна відповідати вимозі економічності (рентабельності).

Мних Є.В. зазначає, що інформаційно–аналітичне забезпечення слід будувати за наступними базовими принципами: достатність інформації для прийняття рішень у межах своїх компетенції; своєчасність інформацій для прийняття оперативних управлінських рішень; доказовість (аналітичність) інформації щодо обґрунтованості й адекватності управлінських рішень [5 с. 157–158].

О.А. Подолянчук визначає наступні вимогами до обліково–аналітичної інформації в системі контролю: своєчасність, точність, порівнянність, повнота (достатність), корисність (доцільність), доступність, рентабельність, адресність, адекватність, адаптивність [6, с. 56].

Таким чином, можна відмітити єдність думок вчених щодо таких вимог до обліково–аналітичної інформації, як своєчасність, доступність, достовірність, рентабельність (достатня економічність). В той же час, аналіз поглядів вчених на сутність вимог до обліково–аналітичної інформації, вказує як на розбіжності щодо їх кількості, так і на розбіжності щодо самого змісту вимог.

Формування інформаційної бази контролювання фінансових результатів, перш за все, повинно відповідати ознакам корисності даних для суб'єктів контролювання, як користувачів даної інформації. Виходячи з цього, в таблиці охарактеризовано основні ознаки корисності інформації, яка формується в обліково-аналітичній системі з метою якісного інформаційного забезпечення суб'єктів контролювання фінансових результатів.

Таблиця – Ознаки корисності обліково-аналітичної інформації в системі контролювання фінансових результатів підприємства

№ з/п	Ознака корисності	Характеристика ознаки
1	Своєчасність	Обліково-аналітична інформація має бути доступною для суб'єктів контролювання до того моменту, поки вона для них має значення і дає можливість раціонально та активно впливати на стан та розвиток фінансових результатів
2	Достатність	Обсяг показників, сформованих в обліково-аналітичній системі повинен бути достатнім для оцінки стану (розвитку, динаміки, структури, впливу факторів) фінансових результатів та вироблення відповідних контрольних висновків
3	Зрозумілість	Інформація, яка формується внаслідок її обліково-аналітичного опрацювання, повинна бути зрозумілою, тобто розрахованою на розуміння її користувачами за умови, що вони мають достатні знання і зацікавлені у сприйманні цієї інформації
4	Надійність	Відповідність даній вимозі означає гарантію об'єктивності і правдивості наданих обліково-аналітичною системою даних. Недостовірність даних може призвести до значних помилок у всій системі контролювання фінансових результатів
5	Рівень деталізації та агрегування	Показники, які надходять до системи контролювання повинні бути достатньо деталізованими або агрегованими в залежності від інформаційних запитів суб'єктів контролювання
6	Релевантність	Інформація, вироблена обліково-аналітичною системою, повинна мати певний ступінь відповідності запитам суб'єктів контролювання. Тобто, це не лише оцінка міри відповідності, але і міри практичної застосовності результату, а також міри соціальної застосовності варіанту рішення задачі
7	Порівнюваність	Однорідність і порівнюваність залучених до системи контролювання даних є неодмінною умовою успіху контрольної роботи. Порівнюваність показників і даних, що підлягають контролюванню, досягають нейтралізацією цінового фактора, обчисленням середніх значень даних, заміною абсолютних значень величин відносними. З метою порівнюваності, показники, які надходять до системи контролювання повинні бути узагальнені у часі та просторі
8	Економічна ефективність (рентабельність)	Витрати, пов'язані з підготовкою обліково-аналітичної інформації не повинні перевищувати ефект від її використання в процесі контролювання фінансових результатів підприємства
9	Прийнятність формату	Дані, які надходять із обліково-аналітичної системи до системи контролювання фінансових результатів повинні подаватися у форматі (графіки, таблиці та ін.), який не потребує додаткових опрацювань і відповідає встановленим заздалегідь вимогам суб'єктів контролювання

Отже, потреба в якісному інформаційному забезпеченні суб'єктів контролювання з метою здійснення повноцінного контрольного процесу за фінансовими результатами підприємства ставить певні вимоги до інформації, яка виробляється обліково-аналітичною системою.

Відповідність обліково-аналітичної інформації зазначеним ознакам корисності поліпшить якість контрольного процесу за фінансовими результатами і дозволить суб'єктам контролювання формулювати якісну контрольну інформацію, яка є підґрунтям для прийняття виважених управлінських рішень.

Список використаної літератури:

1. Бондар М.І. Обліково–аналітична інформація в управлінні підприємницькою діяльністю // М.І. Бондар / Економічний аналіз. – №6. – 2010. – С. 13–16.
2. Брадул О.М. Концепція обліково–аналітичної інформації в параметральному управлінні економічними процесами корпорацій // О.М. Брадул / Вісник ЖДТУ. – №4 (54). – 2010. – С. 30 – 33.
3. Бутинець Ф.Ф. Інформаційне забезпечення господарського контролю: розуміння системи знань / Ф.Ф. Бутинець, Т.А. Бутинець // Міжнародний збірник наукових праць 2 (20). – С. 6–17.
4. Виговська Н.Г. Господарський контроль в Україні: теорія, методологія, організація: монографія / Н.Г. Виговська. – Житомир: ЖДТУ, 2008. – 532 с.
5. Мних Є.В. Збалансована система інформаційно–аналітичного забезпечення менеджменту / Є.В. Мних // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: [збірник наукових праць]. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – №722. – С. 155–159.
6. Подолянчук О.А. Сутність обліково–аналітичної інформації та її роль у системі контролю сільськогосподарського підприємства / О.А. Подолянчук / Економіка АПК. – №3. – 2010. – С. 54–57.